
”En behagelig løsning?” Ulike perspektiver på norsk klimapolitikk

Innlegg under Norsk Elektroteknisk Forening sitt
Teknisk Møte 2007: ”Energisamfunnet i endring”.

Trondheim 7.-9. mars 2007

Carlo Aall

Vestlandsforskning

Hva skal jeg snakke om?

- Norge må redusere sine klimagassutslipp

- Hvor mye?

- Hvordan?

- Kyotodefensjonen:
utslipp fra innenlands
norsk produksjon

- Hvilke andre
avgrensninger finnes?

Skillet produksjons- /forbruksperspektiv på utslipp

Produkt: papir

Utslipp fra produksjon

råvareuttak

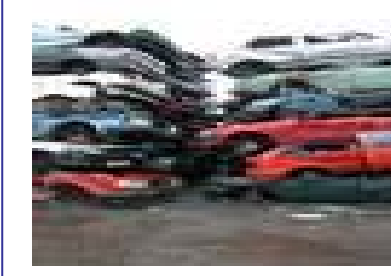
produksjon

bruk

kasting

Tjeneste: transport

Tillegg utslipp fra forbruk

Hva er "norske" klimagassutslipp?

Kyoto-
avgrensningen

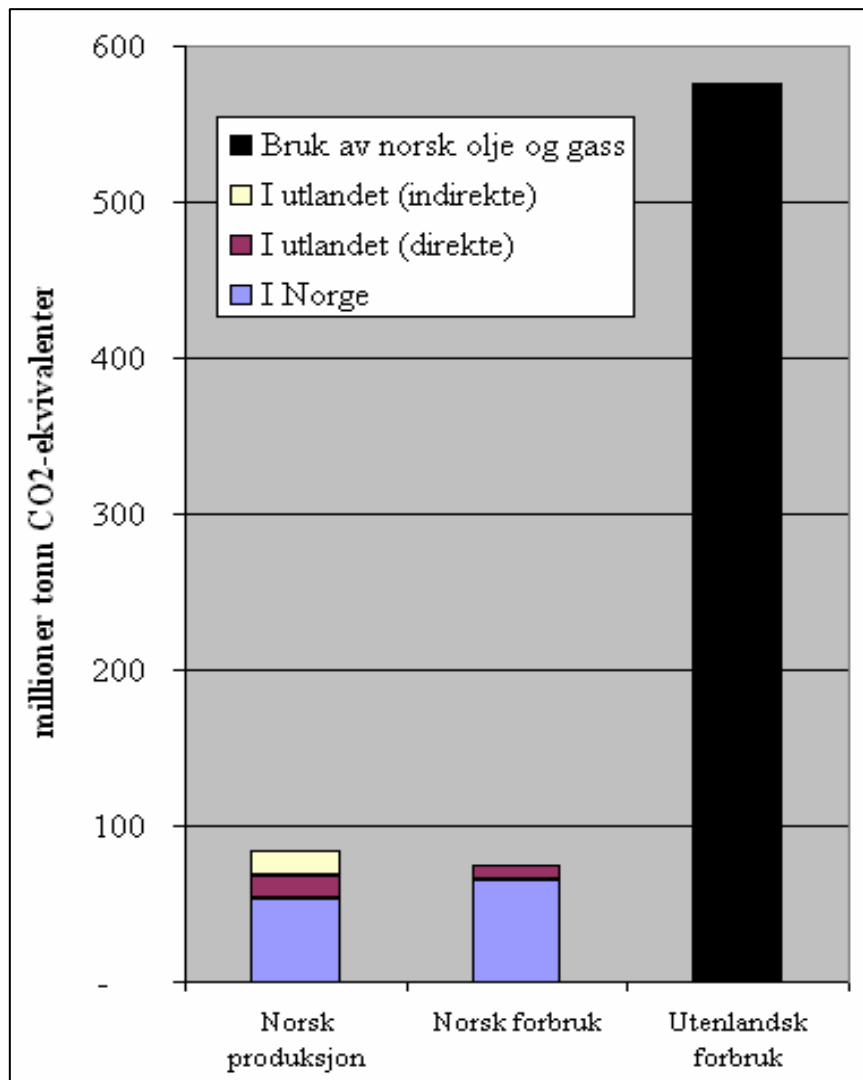
	I Norge	I utlandet (direkte)	I utlandet (indirekte)
Produksjon	Innenlands produksjon av varer og tjenester	Norsk heleid produksjon i utlandet (i hovedsak norsk utenriksfart og fly)	Norske utenlandsinvesteringer (oljefondet)
Forbruk	Nordmenns innenlandsk forbruk av varer og tjenester (herunder import av varer)	Nordmenns utenlands forbruk av varer og tjenester (for eksempel "sydenturer")	Utlendingers forbruken av norsk eksport av varer og tjenester (for eksempel olje/gass)

Hvor store er de "norske" utslippene?

Overslag klimagassutslipp i mill. tonn CO2-ekvivalenter, 2005

	I Norge	I utlandet (direkte)	I utlandet (indirekte)
Produksjon	54 (fra innenlandsk produksjon)	14,5 (fra utenriks sjø og fly)	16 (relatert til oljefondets andel av global aksjekapital)
Forbruk	65 (fra innenlandsk forbruk)	10 (fra nordmenns "sydenturer")	575 (utslipp ved forbrenning av norsk olje/gass)

Det nasjonale perspektivet

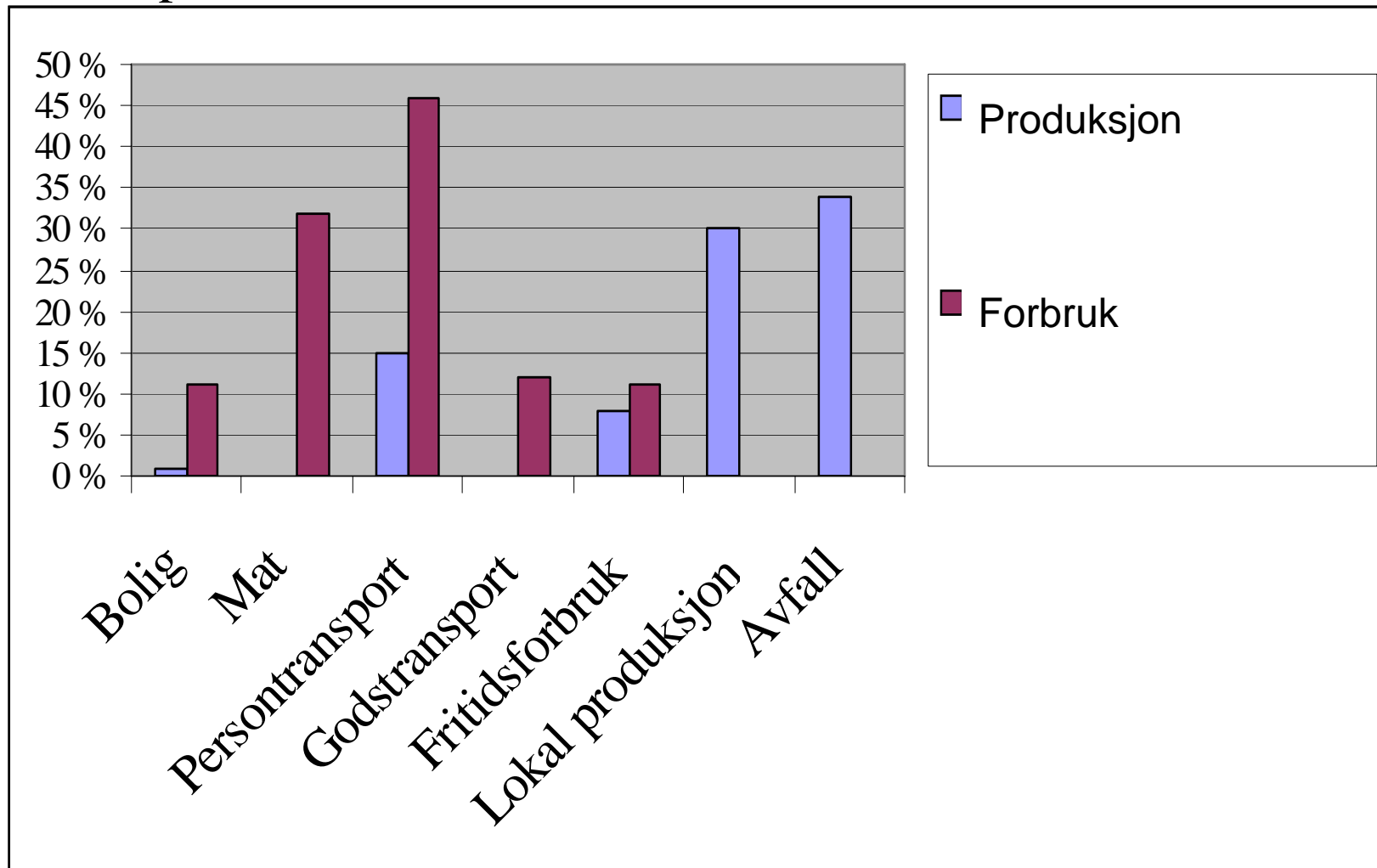
- Kyotoprotokollen fanger bare opp en del av "norske" klimagassutslipp
- De norske "Kyotoutslippene" kan gå ned samtidig som resten av utslippene øker
- Til en viss grad årsak-virkning forhold mellom "Kyotoutslipp" og øvrige utslipp; dvs øker det ene kan det andre gå ned

Fire former for lokal klimapolitikk

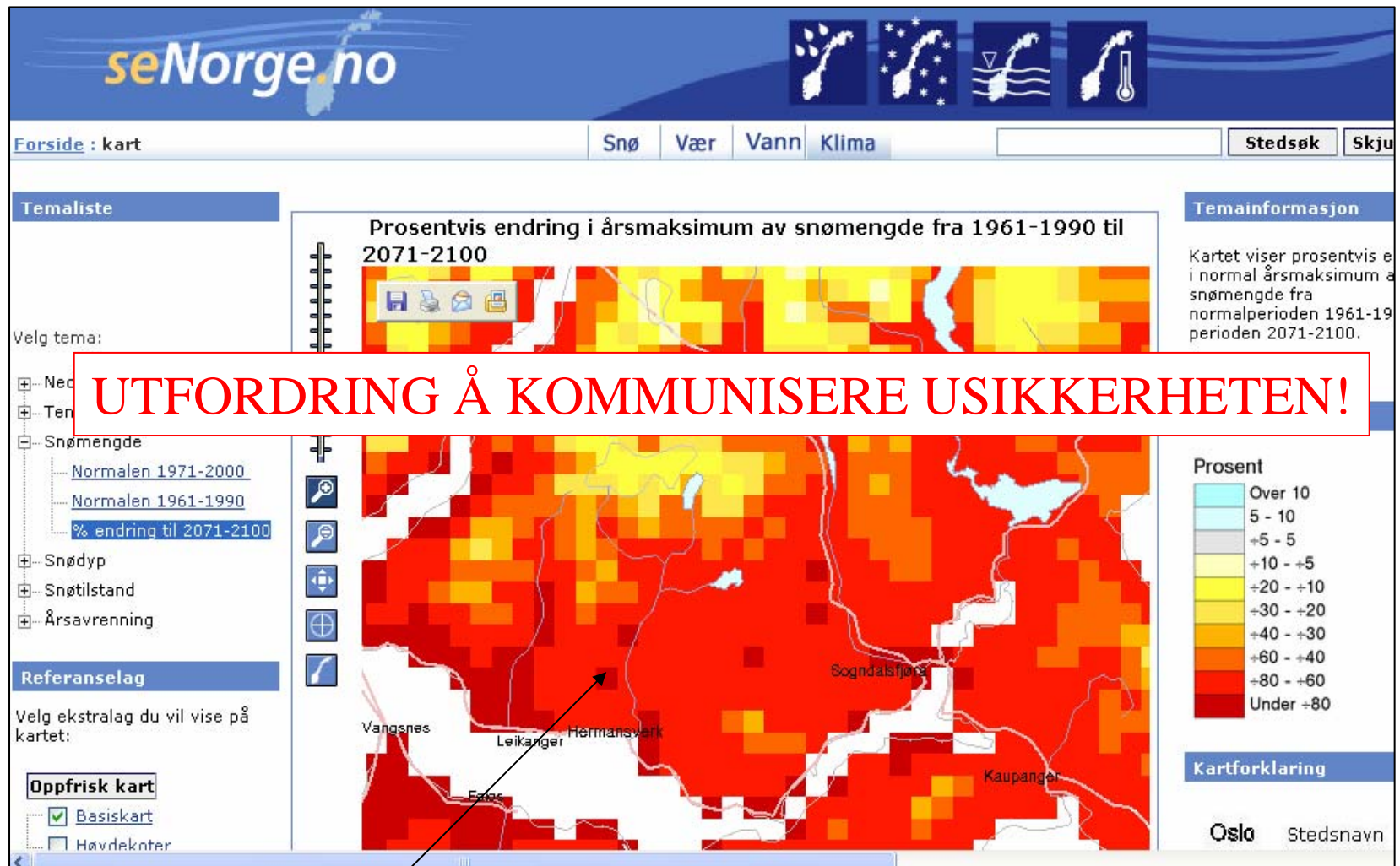
FOKUS:	Produksjon	Forbruk
Utslipp	Hvordan redusere utslipp fra lokal produksjon?	Hvordan endre mitt personlige forbruk og (dermed) mine personlige utslipp?
Tilpassing	Hvordan tilpasse fysisk infrastruktur og næringsliv lokalt til lokale effekter av klimaendringer?	Hvordan tilpasse seg endret tilgang på varer og tjenester som følge av klimaendringer?

Utslipp fra produksjon og forbruk

Eksempel fra Lærdal kommune

Klimasårbarhet – den ”nye” inngangen til lokal klimapolitikk

Fire følger av en sårbarhetsinngang til lokal klimapolitikk

- Motivere til større oppslutning om den "tradisjonelle" utslippsorienterte delen av klimapolitikken
- Utvide fokuset til å vurdere lokal sårbarhet i forhold til:
 - klimapolitikk ("ensidig karbonintensive kommuner")
 - lokale klimaendringer ("villere, våtere og varmere")
 - klimaendringer utenfor lokalsamfunnet (endret tilgang på varer og tjenester, endrede forutsetninger for eksport av varer, endret tilstrømning av turister, klimaflyktninger...)

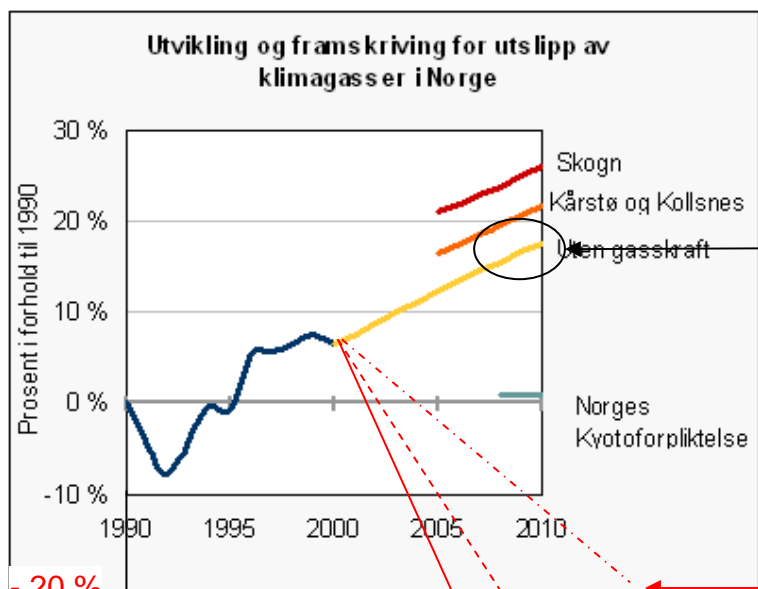
Så til spørsmålet om "hvordan"

	I Norge	I utlandet (direkte)	I utlandet (indirekte)
Produksjon	Endre produksjonen, teknologiske tiltak, reguleringer, avgifter	Utenriksfart og internasjonal fly uregulert i dag	Etiske retningslinjer til oljefondet sier ikke noe om klimagassutslipp
Forbruk	Klimavett-kampanjen, liten vilje til avgifter og reguleringer	Nordmenns "sydenturer" også uregulert	Ikke-tema i politikken å regulere omfanget av norsk olje/gass-produksjon

Nasjonal klimapolitikk

Kommunal klimapolitikk

Og sist: spørsmålet om "hvor mye"

En figur som SFT, SSB og MD ofte bruker

Her har debatten ligget så langt (som bl.a. førte til at Bondevik I regjeringen gikk av)

Og dette var dette målet miljøvernministeren nylig fikk kjøft for å gå inn for!

Globalt reduksjonsbehov om vi skal stabilisere konsentrasjonen av klimagasser på dagens nivå

Reduksjonsbehov i rike land (som Norge) om vi skal akseptere velstandsøkning i den fattige del av verden

Takk for oppmerksomheten!

Carlo.Aall@vestforsk.no